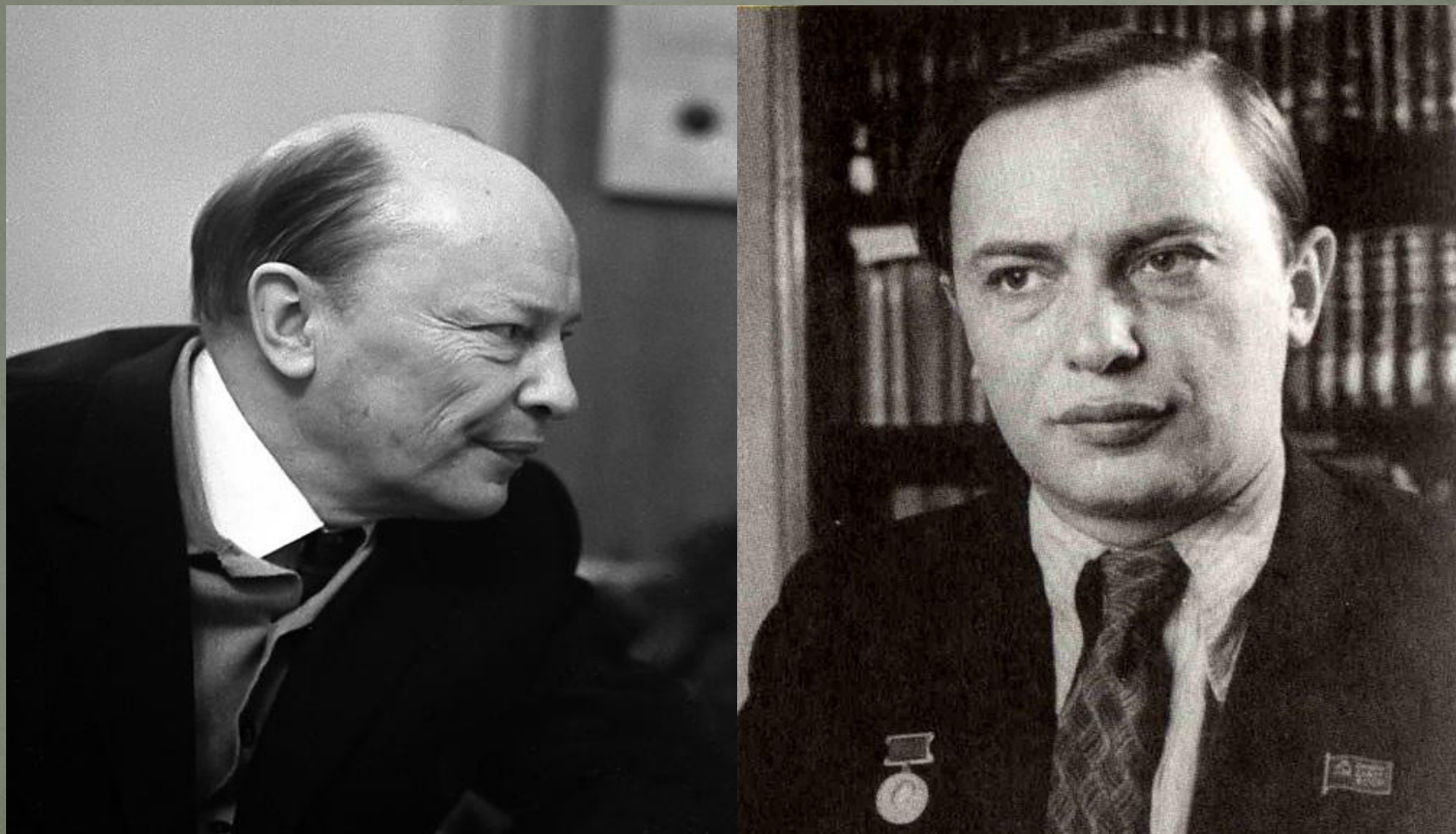

Аркадзь Куляшоў

6 лютага 1914 – 4 лютага 1978

Факты з жыцця Аркадзя

Куляшова

- Народны паэт Беларусі Аркадзь Куляшоў нарадзіўся 6 лютага 1914 г. у мястэчку Саматэвічы Касцюковіцкага раёна Магілёўскай вобласці. Яго бацькі былі настаўнікамі, але ўвесь уклад сямейнага жыцця быў блізкі да сялянскага.
- Маці Куляшова была беларускай. А вось бацька меў далёкія італьянскія карані. Яго прадзед - сын арганіста-італьянца.

- Свой першы верш Куляшоў напісаў у 6 гадоў, пачаў друкавацца ў 12. А ўжо ў 1930 годзе, калі паэту было ўсяго 16, выйшла яго першая кніга «Росквіт зямлі».
- Куляшоў мог працаваць па 16 гадзін у суткі і прывык да такога рытму жыцця. Таму, калі адпачываў ад напісання вершаў, перакладаў. Ён увасобіў на беларускай мове «Цыган» і «Яўгена Анегіна» Пушкіна, паэзію Лермантава, «Энеіда» Катлярэўскі і «Песня пра Гаяваце» Лангфела. Адноўчы рускі паэт Міхаіл Дудзін на поўным сур'ёзе сказаў Куляшову, што яго пераклад «Яўгена Анегіна» лепш арыгінала.

- У 14-гадовым узросце Куляшоў напісаў сваё хрэстаматыйнае верш «Алеся» («Бывай, абуджаная сэрцам, дарагая»), прысвечанае сваёй першай любові. Рэальная Алеся была старэйшая Аркадзя на два гады. Іх шляхі разышліся. Пазней кампазітар Ігар Лучанок напісаў музыку да песні, якую шмат гадоў выконвалі "Песняры".

- Пасля 50-гадовага перапынку, калі Аркадзю і Алесе ўжо было за шэсцьдзесят, яны пачалі перапісвацца. Жонка ставілася да гэтага спакойна, але цалкам так і не даравала, таму што памятала аб ранейшых раманах паэта.
- Куляшоў дамовіўся сустрэцца са сваім першым каханнем у Быхаве. Куляшоў распавядаў дачкі, што зазірнуў у акно пошты, дзе была прызначаная сустрэча, і ... спалохаўся. Ён убачыў не юнацкую каханне, а жанчыну свайго ўзросту ... І кінуўся наўцёкі.

Нацыянальны банк
Рэспублікі Беларусь 31
Студзеня 2014 выпусціў у
абарачэнне памятныя
манеты, прысвечаныя
100-годдзю з дня
нараджэння вядомага
беларускага савецкага
паэта і перакладчыка.

Творы Аркадзія Куляшова

- Першы верш надрукаваў у 1926 г. у клімавіцкай акруговай газеце «Наш працаўнік». У рэспубліканскім друку першыя вершы з'явіліся ў 1927 г. у часопісе «Чырвоны сейбіт». Выйшлі кнігі паэзіі «Росквіт зямлі» (1930), «Па песню, па сонца!..» (1932), «Медзі дождж» (1932), паэмы «Аманал» (1933), «Гарбун» (1935), зборнікі «Мы жывём на граніцы» (1938), «Радзіме і правадыру» (1938), «У зялёнай дуброве» (1940), «Добры чалавек» (1941), паэмы «Баранаў Васіль» (1941), «Сцяг брыгады» (паэма і вершы, Масква, 1943), «Прыгоды цымбал» (1945), зборнікі «На сотай вярсе» (1945), «Вершы» (1946), «Паэмы» (1947), «Выбраныя вершы і паэмы» (1948), «Камуністы» (1949), паэмы «Простыя людзі» (1949), «Выбраныя творы» (1947, 1951), паэма «Новае рэчышча» (1951), «Вершы і паэмы» (1954, 1966), «Граніца» (1954), паэма «Грозная пушча» (1956, 3-е дапрацаванае выданне ў 1963), «Новая кніга» (1964), «Сасна і бяроза» (1970), паэма «Далёка да акіяна» (1972), «Мая Бесядзь» (1973), «Хуткасць» (1976), «Крылы» (1985), «Профілі» (1987), вершы і паэмы «Маналог» (1989). Выдадзены Зборы твораў у 2-х (1957, 1964), 4-х (1966-1967), 5-ці тамах (1974-1977).
- Сааўтар сцэнарыяў фільмаў «Чырвонае лісце» (з А. Кучарам, пастаўлены ў 1958), «Першыя выпрабаванні» (па трылогіі Якуба Коласа «На ростанях», з М. Лужаніным, пастаўлены ў 1960-1961) і «Запомнім гэты дзень» (з М. Лужаніным, пастаўлены ў 1967).
- У яго перакладах выйшлі раманы Г. Эрыксана «Валацужная Амерыка» (1932), паэма А. Пушкіна «Цыганы» (1937) і раманы ў вершах «Яўгеній Анегін» (1949), паэма А. Парніса «Сказанне пра Белаяніса» (1959), «Выбраная паэзія» М. Лермантава (1969), паэма «Энеіда» І. Катлярэўскага (1969), «Спеў аб Гаяваце» Г. Лангфела (1969), зборнік вершаў К. Куліева «Кніга зямлі» (1974), «Выбранае» С. Ясеніна (з Р. Барадзіліным, 1976), асобныя творы Т. Шаўчэнкі, У. Маякоўскага, А. Твардоўскага, М. Ісакоўскага, А. Пракоф'ева, М. Рыльскага, А. Малышкі, М. Нагнібеды, Р. Гамзатава і інш.
- Узнагароджаны двума ордэнамі Леніна, ордэнам Чырвонага Сцяга, двума ордэнамі Працоўнага Чырвонага Сцяга і медалямі. Народны паэт БССР (1968), заслужаны работнік культуры Ўкраінскай ССР (1973). Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР (1946) за паэму «Сцяг брыгады», Дзяржаўнай прэміі СССР (1949) за паэму «Новае рэчышча», Дзяржаўнай прэміі БССР імя Янкі Купалы (1970) за пераклады вершаў і паэм М. Лермантава, «Энеіды» І. Катлярэўскага і «Спева аб Гаяваце» Т. Лангфела, прэміі Ленінскага камсамола Беларусі (1968).

Узнагароды

- Ляўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР ([1946](#) за паэму «Сьцяг брыгады», [1949](#) за паэму «Новае рэчышча»).
- [Народны паэт БССР \(1968\)](#).
- [Дзяржаўная прэмія БССР імя Янкі Купалы \(1970\)](#) за пераклады вершаў ды паэм Міхаіла Лермантава, «Энеіды» І. Катлярэўскага і «Сьпева аб Гаяваце» Г. Лангфэла.
- Заслужаны работнік культуры [Ўкраінскай ССР \(1973\)](#).
- Два ордэна Леніна
- Ордэн Чырвонага сьцяга
- Два [ордэна Працоўнага Чырвонага Сьцяга \(1974\)](#).

- Памёр у ноч на 4 лютага
1978 у санаторыі ў
Нясьвіжы, пахаваны ў
Менску на Ўсходніх
могілках

Памяць

- Імем Куляшова названыя [Магілёўскі дзяржаўны ўніверсітэт](#), школы ў Менску і Саматэвічах.
- У в. [Новыя Саматэвічы Касьцюковіцкага раёну Магілёўскай вобласці](#) знаходзіцца літаратурны музей імя А. Куляшова.
- Іменем Аркадзя Куляшова названыя вуліцы [ў Менску](#) ды Магілёве. Мэмарыяльную дошку ўсталявалі ў Менску на доме, дзе ён жыў.
- Ад 1979 году іменем Аркадзя Куляшова прысуджаецца літаратурная прэмія Саюзу беларускіх пісьменьнікаў.
- Пра А. Куляшова створаны дакумэнтальны фільм «Край крынічны» (1972).
- Песьня «Камсамольскі білет» з альбому [Tanki](#) гурту [Neuro Dubel](#) напісаная на словы Аркадзя Куляшова.